

Kuva: Juho Kotanen

Luonnehdinta

Luontotyyppiin luetaan kirkasvetisiä, niukkaravinteisia ja vähätuottoisia järviä ja lampia. Niitä esiintyy mm. harju-, hiekka-, kallio- ja tunturialueilla. Luontotyyppiin sisältyy myös suuria selkävesiä ja reittivesiä. Suuren näkösyvyyden takia näiden järvien ja lampien vesikasvillisuutta luonnehtivat pohjalehtiset vesikasvit. Luonteenomaisia vesikasvilajeja ovat mm. nuottaruoho, lahnuaruohot, äimäruoho, järvisätkin ja ruskoärviä. Kelluslehtisiä lajeja on vähän. Ilmaversoisia lajeja, kuten saroja, järvikortetta, järviruokoa, esiintyy rantavesissä, mutta yleensä harvoina kasvustoina. Suurien järville luonteenomaisia kalalajeja ovat muikku, siika, kuore ja taimen. Luontotyyppiin sisältyvät järvet voivat edustaa useita eri kasvitieteellisiä järvityyppejä, esimerkiksi harju- ja hiekka-alueille tyypillisiä nuottaruohojärviä, tunturialueille luonteenomaisia sara- ja järvitähtijärviä, tai suurille selkävesille ja reittivesille luonteenomaista ruokojärviä.

Luontotyypin luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat järvialtaan ja sen ranta-alueen rakenteellinen luonnontilaisuus (ei vesirakenteita, ruoppauksia, rantarakentamista), luontotyypille luonteenomainen lajisto (esim. pohjalehtiset), hyvä pohjan laatu (ei esim. liettymistä), luontainen vedenkorkeus ja sen vaihtelu, hyvä veden laatu (esim. suuri näkösyvyys, ei ylimääräistä happamoitettavaa, rehevöittävää tai humus- ja kiintoaineskuormitusta) ja alhainen perustuotanto.

Levinneisyys

Luontotyyppiä esiintyy koko maassa. Erityyppisten järvien esiintymisessä on alueelliset painopistealueensa.

Nykytila ja uhkatekijät

Luontotyypin levinneisyys ja pinta-ala eivät ole muuttuneet, mutta esiintymien laatu on heikentynyt voimakkaimmin Etelä-Suomessa. Luonnontilan heikentymistä ovat aiheuttaneet vesien rehevöityminen ja likaantuminen maa- ja metsätalouden, teollisuuden ja yhdyskuntien ravinne-, kiintoaine- ja haitallisten aineiden kuormituksen takia. Laadun heikentymistä ovat aiheuttaneet myös vesien laskut ja säännöstely, vesirakentaminen (ruoppaukset, perkaukset) sekä rantarakentaminen.

Vesien rehevöityminen ja likaantuminen on tulevaisuudessa merkittävin luontotyypin luonnontilaa heikentävä tekijä. Teollisuuden ja asutuksen kuormitusta on saatu pienennettyä varsin hyvin, mutta maa- ja metsätalouden ravinnekuormitusta ei ole saatu vähennettyä riittävästi. Muun muassa vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanon myötä vesiensuojelutoimenpiteitä edistetään ja tämän arvioidaan parantavan luontotyypin suojelutasoa pidemmällä aikavälillä. Vedenpinnan säännöstely jatkuu, mutta sen haitallisuus vähentyy säännöstelykäytäntöjen parantamisen takia.